

Odin

Tekst/illustrasjoner:

Anne Schjelderup/Clipart.com

Filosofiske spørsmål:

Anne Schjelderup og Øyvind Olsholt

Sist oppdatert: 15. november 2003

Odin var den mektigste av alle de norrøne gudene. Han var ikke bare krigernes gud, men guden for visdom, diktning og veltalenhet. Her skal dere få bli bedre kjent med denne guden over alle guder.

Hugin og Munin

Svart mot den blå himmelen, høyt over land og strand, flyr de to ravnene Hugin og Munin med vaksomme blikk. De ser hver eneste bevegelse nede på jorden og de hører hver eneste lille lyd. Ingenting kan holdes skjult for Hugin og Munin.

Solen står snart høyt på himmelen. De to ravnene snur. De flyr opp og bort, helt til gudenes rike, Åsgard, og til den øverste gården i Åsgard: *Valaskjalv*.

Odin vil forstå verden

Der finner de sin herre, Odin, han som ofret det ene øyet sitt for å få drikke av visdommens brønn. Han ser utover verden og prøver å forstå alt som skjer.

Hugin og Munin setter seg på skuldrene hans. De forteller om alt de har sett og hørt. Odin lytter interessert, og ikke et ord går han glipp av.

Plutselig sukker han tungt og tar seg i siden. Konen hans Frigg kommer bekymret løpende til. Hun vet at det gjør vondt i det gamle såret fra den gang Odin stakk et spyd i seg selv og hang seg i det store treet Yggdrasil.

Odin i treet Yggdrasil

Han hadde vært så fortvilet den gangen. Fortvilet over alt det han ikke visste, alt det han ikke kunne, alt det som han ikke forsto. Hva vil det si å leve? Hva vil det si å dø? Hva vil det si å elske et annet menneske? Eller å elske seg selv?

Odin fant ikke svarene i seg selv. Han måtte bli større, han måtte gå ut. Han måtte besøke de døde.

I fortvilelsen stakk han spydet inn i siden på seg selv, kjente smerten, så blodet piple frem. Han klatret opp i selve verdenstreet, Yggdrasil. I ni døgn hang han der alene med seg selv i sin fortvilelse og smerte. Og mens han hang slik, halvt død og halvt levende, viste verdens hemmeligheter seg for ham, og Odin vendte tilbake til livet.

Odins kunnskap

En av hemmelighetene Odin hadde lært var kunsten å skrive, slik at alt det han forsto kunne risses inn i sten og være der for evig. Slik ble Odin guden for diktning, trolldom, kløkt og visdom. Odin kan gjøre seg om til hva som helst, han kan se inn i fremtiden og gå gjennom ild og sten. Hos Odin søker alle andre råd når de er i vanskeligheter.

Men nå trenger Odin selv trøst og råd, og han ser takknemlig opp på vakre Frigg. Den ene av de to ulvene hans, *Gjeke*, kommer og stryker seg langs Odins kne. Odin legger hånden sin på den varme og myke pelsen.

Den vise Kvasir

Hugin og Munin har dårlige nyheter. To slemme dverger, *Fjaler* og *Galar*, har drept den vise *Kvasir*. Gudene hadde laget Kvasir av sitt eget spytt, og gitt ham i gave til menneskene slik at visdommen alltid skulle være blant dem. Dvergene hadde drept Kvasir for å lage en drikk av blodet hans som var slik at alle som smakte på den ville bli diktere eller vismenn. På den måten kunne alle som ønsket det få del i visdommen, ikke bare Kvasir.

Men Odin ble fryktelig sint når han hørte at Kvasir var blitt drept. Han hadde slett ikke ment at alle mennesker skulle være like vise og kloke som Kvasir. Det hadde blitt rent for mye av det gode! Han måtte derfor straffe de to dvergene og få tak i drikken før alle hadde fått en smak av den.

Han reiser seg brått, tar med seg spydet sitt *Gungne* — spydet som var laget slik at det traff alt som Odin siktet på — og går avsted.

Hesten Sleipner

Ute i stallen finner han hesten sin *Sleipner*, som vrinsker glad når den ser ham. Sleipner har åtte ben, ikke fire som en vanlig hest. Ingen hest kan løpe like fort som Sleipner. Sleipner løper like godt i luften som på bakken, og kan løpe gjennom vann og fjell akkurat som den vil.

Nå saler Odin på ham og rir av gårde i full fart. Dvergene har all grunn til å være redde nå. Odin er den nemlig sterkeste, listigste og mektigste guden, så det lønner seg *ikke* å bli uvenn med ham.

Filosofiske spørsmål

- 1. I denne fortellingen hører vi at ravnene Hugin og Munin ser alt som skjer på jorden og forteller dette videre til guden Odin. Tror du det finnes noen (eller noe) som ser og vet om alt som skjer på jorden? Tenk så ufattelig mye som skjer over hele verden til enhver tid! Er det mulig for en enkeltperson å vite alt som skjer hele tiden? Skulle du ønske at du hadde visst alt som skjer hele tiden?*
- 2. Odin vil gjerne få vite alt som er å vite. Derfor lar han ravnene Hugin og Munin fortelle, og lytter veldig godt til alt de sier. Tror du Odin hadde fått vite like mye om han hadde snakket selv i stedet for å lytte til ravnene? Tror du de som satt rundt og så at Odin ikke sa noen ting trodde at han visste veldig mye?*

Er det de som snakker om alt de vet som er klokest – eller er det de som lytter til det andre forteller som er de klokeste? Hvis du fikk valget mellom å prate en hel dag og å være stille en hel dag, hva hadde du valgt? Hvorfor?
- 3. Alle som trengte råd kom til Odin for å få hjelp. Men Odin trengte selv noen ganger trøst og råd. Tror du alle dem som kom til Odin for å få råd var klar over dette? Finnes det noen som aldri trenger hjelp fra noen? Hender det at du trenger hjelp og trøst fra andre? Når da? Når trenger du ikke hjelp og trøst?*
- 4. Vi hører at Odin er krigens gud. Men hva betyr det egentlig å være en krigsgud? Vil det si å være en som beskytter de som kriger? En som bestemmer reglene for krigen? En som har funnet på at krig er nødvendig? En som sørger for at de som dør får det godt? En som gjør at menneskene får lyst til å krige?*

Men som vi hører er ikke Odin bare krigens gud, han er også visdommens gud. Hvordan er det mulig å være krigens og visdommens gud på én og samme tid? Er det ikke slik at den som er vis og klok lar være å slåss og krige («den kloke gir seg»)? Eller synes du at det noen ganger kan være klokt å gå til kamp?